

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Forrest Leo
THE GENTLEMAN

Copyright © 2016 by Forrest Leo
Translation Copyright © 2018 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-02209-4

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

FOREST LEO

DŽENTLMEN

Preveo Mirko Bižić

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2018.

*Istinita priča o opasnosti od ljubavi,
braka, dvoboja, poezije, izumitelja, porodice,
anarhista, vazdušnih lađa, opštenja sa đavolom,
ženskog donjeg veša, slika iz života,
istorije istraživanja itd.*

Zapisao gospodin Lajonel Lupus Sevidž, a sa kritičkim
primedbama uredio gospodin Hjubert Lankaster, vlastelin;
tekst po svojoj prirodi ne sadrži ništa alegorijsko
ni metafizičko i nikada ne skreće od istine.

Za
tatu,
koji bi bio ponosan,
i
Frenka M. Robinsona,
koji me je naučio kako.

UREDNIČKA NAPOMENA

Dobio sam zaduženje da uredim ove stranice
i pobrinem se za njihovo objavljivanje,
ali zadatak mi se nije dopao.
Želim da bude zabeleženo moje mišljenje
da bi bilo bolje da su spaljene.

Hjubert Lankaster, vlastelin

*U jednom velikom gutljaju ispio sam svoj čaj
i iznova se zagledao u sumorni i mračni svet,
pa zinuo od čuda kako me je moje bolno oko lagalo.
Kiša je i dalje padala, vetar duvao,
ali sada to smatram veličanstvenim! Volim kišu!
Ni kiša ni oblak nisu mi zamaglili oči – bila je to žed!*

*LAJONEL LUPUS SEVIDŽ, IZ PROSVETLJENJA.**

* Uvrstio sam ovaj odlomak kao epigram za one koji nisu upoznati sa delom gospodina Sevidža, jer verujem da daje smisao njegovom pesničkom temperamentu. Odlomak je uzet iz njegove prve zbirke, *Satire i putešestvija*; nisam se konsultovao sa njim o uključivanju odlomka u tekst. (H. L.)

JEDAN

NAŠAO SAM SE U NEVOLJI I POPRAVLJAM
SITUACIJU NA DRASTIČAN NAČIN.

Zovem se Lajonel Sevidž, imam dvadeset dve godine, pesnik sam i ne volim svoju ženu. Nekada sam je voleo, i ne bez razloga, ali više ne. Ona je bljutavo, bojažljivo, mrzovoljno stvorenje; posle šest meseci bračnog života shvatio sam da je moj položaj postao sasvim nepodnošljiv i rešio sam da se ubijem.

Evo kako sam se našao u neprilici.

Pre godinu dana bio sam vrlo mlad i glup, a Simons me je obavestio da više nemamo novca. (Simons je naš batler.)

„Simonse, voleo bih da kupim brod i njime preplovim sedam mora.“

Pretpostavljam da nisam imao nikakvu stvarnu nameru da preplovim sedam mora, jer nisam avanturističkog duha i sa velikim oklevanjem bih se odrekao svog udobnog mesta pored vatre. Romantično bi bilo da imam brod kojim bih oplovio sedam mora, ako odjednom otkrijem da mi je do toga stalo. Ali Simons (kose sive kao olujni oblak) reče sa izvesnim prekorom: „Bojim se da ne možete da priuštite sebi brod, gospodine.“

„Ne mogu da priuštim? Besmislica, Simonse, brod ne košta mnogo.“

„Čak i da je džabe, gospodine, vi opet ne možete da ga priuštite.“

Klonuo sam duhom. „Simonse, hoćeš li da kažeš kako uopšte nemamo novca?“

„Bojim se da je tako, gospodine.“

„Gde je, za ime sveta, nestao?“

„Ne želim da budem kritičan, gospodine, ali skloni ste rasipništvu.“

„Besmislica, Simonse. Ne kupujem ništa osim knjiga. Ne možeš mi reći da sam spiskao bogatstvo na knjige.“

„*Spiskati* nije reč koju bih ja upotrebio, gospodine. Ali verujem da su knjige razlog za to što se desilo.“

Pa, to je bilo to. Bili smo siromašni. Takva je sudbina viših klasa u savremenom svetu. Nisam znao šta da radim, a strepeo sam da kažem Lizi – ona je u to vreme bila u internatu, ali i iz daljine je umela da bude strašna. (Lizi je moja šesnaestogodišnja sestra.) Uprkos popularnosti moje poezije, nisam od nje zarađivao dovoljno da izdržavam naše domaćinstvo na Poklintgon plejsu. Bio je neophodan drugi izvor prihoda.

Rešio sam da ga nađem. Pošto sam bio džentlmen,* zanati nisu dolazili u obzir. Trgovina nije džentlmensko zanimanje, a osim toga, zvuči bedno. Razmišljao sam o medicini i pravu, ali od advokata mi se prevrće stomak, a svi lekari su hulje. Zaključio sam da je brak jedino rešenje.

Pronalaženje prikladne porodice s kojom bi se čovek povezo brakom možda zvuči dosadno, ali pokazalo se kao prava igrarija. Tražio sam isključivo imućne porodice, ne gnjaveći se

* Na pažljivom čitaocu je da sâm zaključiti da li gospodin Sevidž zaslužuje taj epitet. (H. L.)

previše njihovim društvenim položajem. Shodno tome imao sam nekoliko baš neprijatnih iskustava, ali nijedno dosadno.

Bebingtonovi su bili do krajnosti ekscentrični, kao što se može pročitati u novinama, i pokazali su se kao potpuno neprikladni. (Iako se ne žalim na ekscentričnost, to nije kvalitet koji čovek traži kod buduće supruge.) Ser Fransis Bebington i ja davno smo se sprijateljili, nakon što je on jednom podivljao* zbog zbirke moje poezije.

„Frenk“, rekoh kada sam naleteo na njega jedne večeri dok sam šetao po parku,** „pretpostavljam da je vreme da navratim na večeru.“ (Mrzim da kružim po parku. Radim to samo kada imam skrivene motive.)

„Tražiš ženu, Sevidžu?“

„Naravno da ne“, odgovorio sam hladno. Bio sam razotkriven. Nisam sebe smatrao toliko providnim. Naprezao sam se da nađem novu temu za razgovor, ali nisam bio dovoljno brz.

„Ne boj se, momče, ja te neću osuđivati.“ Smejao se. Ser Fransis je rumen i punačak, i njegov smeh sasvim pristaje takvoj pojavi. „Zapravo, već neko vreme nameravam da nekome utrapim Agnes. Helen i ja nismo odlučili kome, a ti ćeš sasvim dobro poslužiti. Zašto ne bi navratio u utorak uveče?“

Obično bih veselo dočekao ovakvu vrstu nepristojnosti, ali ne kada razgovaram s potencijalnim tastovima. Odbio sam poziv.

S Pembрукovima sam mnogo uživao, ali pola tuceta svastika bilo je neprihvatljivo. (Jedna sestra je sasvim dovoljna.) Stigao

* Verujem da je ovo trebalo da bude nesrećno smišljena igra rečima na račun prezimena mog rodaka. To je književni prestup tipičan za njega. (H. L.) Prezime protagoniste *Sevidž* (*Savage*) znači divljak, grub ili sirov čovek; *savaged*, divljački, žestoko napasti, unakaziti. (Prim. prev.)

** Moj rođak misli na Hajd park, naravno. To je (u slučaju da čitalac ima nesreću da se nalazi na kontinentu ili u kolonijama) londonski park u koji moderni i dobro vaspitani ljudi često dolaze. (H. L.)

sam do večere, koja je proticala dobro, kada je jedna od mlađih sestara (Meri? Marta?) odlučila da bude mister Hajd. Skočila je na sto, počela da se udara svojim majušnim šakama u grudi, pa mi zavitala pečenog fazana u glavu. To je bilo dovoljno.

Hamersmitovi su mogli da budu dobitna kombinacija, ali njihovu ćerku su, uveren sam, u porodilištu zamenili ždrebetom.

Mogao bih da nastavim i pomenem Velingtonove, Blumove i Čapmanove, ali mi urođena diskretnost to zabranjuje. Dovoljno je reći da je teren brzo ostao prazan i bez igrača, a broj mogućnosti počeo da se smanjuje.

Na kraju priče jedina prava mogućnost bili su Lankasterovi. Bili su bogati, ugledni i poštovani, a njihova ćerka prelepa. Reći ću da je, bez obzira na sve što bih mogao da prigovorim, Vivijen veoma lepa. Kosa joj je boje žeženog zlata, oči nebo-plave, stas... pa, čuli ste za njen stas. Upravo njena lepota bila je ono u šta sam se zaljubio.

Večera na kojoj smo se upoznali nije bila ništa posebno. Nije bilo privatno okupljanje, već neka vrsta proslave. Uspeo sam da se domognem pozivnice zahvaljujući svojoj književnoj slavi, a činilo se i da se većina drugih gostiju snašla na isti način. Vitli Pendergast je bio tu, razume se, kao i gospodin Kolijer, gospodin Blejkni, gospodin Morli i lord i ledi Vičer. (Vitli Pendergast je moj rival i zakleti neprijatelj, a osim toga, užasno loš pesnik. Ostali su književne ličnosti sa izvesnim ugledom i neubedljivim talentom. Nadam se da niste čitali *Barija barda* Bendžamina Blejknija, a za *Pentesilejin** *progres* Edvarda Kolijera pla-

* U grčkoj mitologiji kraljica Amazonki, ćerka Aresa, boga rata; učestvovala je u Trojanskom ratu na strani Trojanaca, gde je poginula od ruke Ahileja. (Prim. prev.)

šim se da jeste. Zaboravio sam kakvo je sve osakaćeno potomstvo ispuzalo iz pera tih drugih.) Nekoliko državnih ministara upotpunilo je društvo za večerom, ali bilo bi nepristojno pominjati ih po imenu.*

Ja sam sedeo između Pendergasta i Vivijen.

Ali zaboravio sam da završim postavljanje scene! *Iston arms* je omiljeno mesto Lankasterovih u gradu, velika gradska kuća u Belgreviji, nameštena s najboljim i najmodernijim ukusom. Oni su vrlo moderna porodica, mada veoma starog imena. Umetnička dela na zidovima su neupadljiva, ne po svojoj izradi nego po izboru. Ako biste zatvorili oči i naveli šest umetnika čija bi dela ugledne i obrazovane osobe bez nekog naročitog ukusa stavile na svoje zidove, onda biste imali veoma jasnu predstavu šta je visilo u *Iston armsu*.** Nemaam pojma kako se zovu ti umetnici, pošto ne pratim takve stvari, ali shvatate šta sam hteo da kažem.

Sve je pozlaćeno – ogledala, okviri slika, knjige na policama (izvukao sam nekoliko i video da su stranice nerazrezane), čak su i zavese protkane zlatnom čipkom. Situacija je obećavala. Spremio sam se da budem šarmantan.

Površno sam poznavao lorda Lankastera, koji ima nespokojan um, zarobljen stegama uglednog domaćina, ali nikada nisam upoznao njegovu suprugu. Ispostavilo se da je ona u velikoj meri

* Ja sam takođe bio prisutan. Često večeram u *Iston armsu*. Budući da je moj otac brat lorda Lankastera, Vivijen i ja smo prvi rođaci. Pošto je gospodin Sevidž muž moje rodake, po zakonu je i moj rođak. Zato sam se osmelio da uvrstim epigram bez njegovog jasno izrečenog odobrenja. Mi međusobno osećamo onu posebnu i tananu naklonost koja je obeležje rođačke povezanosti. (H. L.)

** Molim vas da uzmete u obzir da je ovo jednako izjavi da je popularna umetnost loša umetnost, a bojim se da ja ocenjujem poeziju gospodina Sevidža upravo kao takvu. Pored toga, treba pomenuti da kolekcija u *Iston armsu* u celoj zemlji važi za izuzetnu. (H. L.)

onakva kakvom biste mogli da je zamislite na osnovu onoga što ste pročitali u novinama, samo dosta niža i još groznija.

Prisutna gospoda uživala je u cigarama pre večere. Ja nisam ljubitelj cigara, ali cenim ritual zajedničke pripreme sa pripadnicima svog pola pre nego što se svi izmešaju za stolom. Osim toga, soba za pušenje lorda Lankastera izuzetno je lepa. Zidovi su ukrašeni zanimljivim suvenirima koje je poslao njegov sin – desetak plemenskih maski iz isto toliko zemalja, delići živopisnih domorodačkih kostima, uglačane i sjajne sačmare, a kamin veliki i fotelje luksuzne.

Opružili smo se u onom razmetljivom stilu muškog plemstva, pušeci skupe cigare i pričajući ni o čemu određenom.

Pendergast, tragično nizak tip isturenog nosa, pokušavao je da bude pretenciozniji od Kolijera, i uspevao je u tome bez prevelikog napora. S vremena na vreme slao je poneku uvredu na moj račun, ali ja nisam bio raspoložen za nadmudrivanje. Bio sam zauzet zavođenjem Lankastera.

„Zanima li vas politika, gospodine Sevidžu?“

„Ne naročito, vaše gospodstvo. Smatram da politika i umetnost retko idu jedna sa drugom drage volje, a kada su primorane na to, politika neizostavno preuzima vrlinu umetnosti bez pardona.“

On se zakikotao, ali ja nisam. Nikada se ne treba smeјati sopstvenim dosetkama, naučio sam od Pendergasta. (Pendergast je sedeo u blizini, na jednoj fotelji, i odgovorio na neko pitanje koje nisam čuo: *Zasigurno ne, takve stvari prepuštam gospodinu Sevidžu*, pa se glasno nasmejao.)

„Oduvek sam želeo da imam vremena za umetnost“, rekao je Lankaster. „Jednom sam kupio malo boja, ali Elenor ih je

bacila. Rekla je da je to bila slučajnost i svalila krivicu na služavku, znate kako to ide. Verovatno je tako najbolje. Opet, Vivijen – ona je tome naklonjena, znate.“

„Stvarno?“ , promrmljao sam.

„Nema sumnje“, reče on. „Vi i ona trebalo bi nekada da pričate. Mislim da biste se sjajno slagali.“

Hteo sam da kažem kako bih to veoma voleo, kao i da predložim planove za takvo poznanstvo, kada u sobu uđe leđi Lankaster i kratko nas obavesti da je večera poslužena i da već kasnimo. To me je iznerviralo. Međutim, ispostavilo se da nije bilo razloga za uzrujanost jer, kada smo zauzeli svoja mesta za stolom, našao sam se pored Vivijen, sa njene desne strane.

Od svih literata bio sam možda najslavniji. Siguran sam da su me zbog toga smestili pored nje. Leđi Lankaster volela je slavu. Nije jurila za njom, ali je jurila za onima koje je slava dotakla. (Zbog ovoga je, više nego zbog nekog naročitog interesovanja za umetnost, priređivala večere poput ove koju opisujem.) I bio sam možda najzgodniji za stolom. Ne pominjem to zbog taštine – ja nisam sujetan čovek – nego da naglasim važnost koju su Lankasterovi pridavali izgledu, a i u slučaju da nikada niste videli moju sliku. Nisam ni visok ni nizak, i vrlo sam vitak. Imam veoma bledu kožu, veoma tamnu, bujnu kosu i veoma plave oči – ali ne onako plave kao Vivijen. (Boja očiju kod Lankasterovih slična je najplavljem nebu; kod Sevidžovih je kao more kada posivi. Ako to za vas nema smisla, onda niste pesnik.)*

Nisam mogao znati u to vreme, ali imao sam sreće što se Vivijen bližila dvadeset prvoj i njena majka je smatrala da je zakašnila sa udajom za nekog poznatog u javnosti. Brak je važan za

* Izgleda da ja nisam pesnik. (H. L.)

Lankasterove. To što se njen sin još nije skućio bilo je, i još je, izvor najvećeg bola za ledi Lankaster. (On se, mislim, trenutno nalazi u Sibiru.)

Ja sam se, u sasvim prihvatljivoj meri, uklopio u društvo.* Ne paradiram svojom urođenom ekscentričnošću niti nastojim da izgledam luđi nego što jesam. Poezija objavljena sa mojim potpisom otelotvoruje viziju, prefinjenost, učenost, oštroumnost i dobar ukus, ali ne i ludilo. To čuvam za one ponude koje distribuiram tajnim metodama, pod književnim pseudonimima.** Moja slava, već sam pomenuo, nije beznačajna, i jasno se videlo da je ledi Lankaster, mada je imala držanje aždaje, čudovište sa žarkom željom da impresionira. (Nema potrebe ukazivati da je najamnička ala daleko opasnija od obične.)

I tako sam seo pored Vivijen, i ne verujem da je to bilo slučajno. Pendergast je bio sa moje desne strane, zbog čega mi je bilo neprijatno; ali sećam se da sam mislio kako je to mala cena da bi se sedelo pored nekoga toliko lepo.

Trpezarija u *Iston armsu* je veličanstvena. Sto je dugačak milju ili dve, a te večeri je na njemu bilo posluženo sve – od jelenskog, preko mesa divljeg vepra, do kavijara i prepeličjih jaja. Bilo je neopisivo dobrih sosova i pudinga, da ti mozak stane. Poslužavnicu su bili srebrni, sa izvanrednim zlatnim gravurama. Ja nisam bio jedini među gostima koji je osećao nervozu uzimajući hranu sa tanjira koji je vredeo više od svega što sam ikada posedovao. Međutim, bili smo pošteđeni užasa da podignemo neki od tih poslužavnika kada se pojavila cela četa slugu koja nas

* O ovome bi se takođe moglo raspravljati. Gospodin Sevidž sve vreme pokazuje tako dubok prezir prema društvu da čovek mora da se upita zbog čega je toliko ozlojeđen, otkuda to dolazi, da li je to nešto urođeno ili stečeno, može li da se izleči. Takva pitanja prevazilaze domašaj vašeg skromnog urednika. (H. L.)

** Horacije, Britanijus Gramatikus, Jukundis Eremita i Čarls Grinli. (H. L.)